

“ประเมินผลโครงการพานักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 ศึกษาดูงานสาธารณสุขมูลฐาน บทบาทการทำงาน ของสาธารณสุขอำเภอ และการพัฒนาชนบท ของปรัชญ์ชาวบ้าน ปีการศึกษา 2534”

นฤมล สิ้นสุพรรณ*

ชลอ อินทรขาว*

ปัตพงษ์ เกษสมบูรณ์*

กมลศิลป์ ชาทา*

พิศิษฐ์ โจทย์กั้ง*

* ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Evaluation of the 5th Year Medical Students' Observation Project of Basic Health Care, the Role of Community Health Officers, and the Rural Development of Local Philosophers, 1991.

Narumon Sinsupan*, Chalor Intarakhao*, Pattapong Kessomboon*,
Kamonsin Chata*, Pisit Jodking*

**Community Medicine Department, Faculty of Medicine, Khon Kaen University.*

The objectives of the 5th year medical students' 1991 observations of basic health care, the activity of Community Health Officers, and the rural development of local philosophers are as follows:

1. The acknowledgement of basic health care work, including its obstacles in each province in the northeast.
2. The acknowledgement of the District's public health activity, including the obstacles-encountered, in order to allow a better understanding and cooperation for students in the future.
3. The acknowledgement of rural development problems including interesting community leader's development methods.
4. To be an educational medium for the other students who do not have the opportunity to observe the activities in the area.

The result of evaluation of students, provincial health officer, community health officer, local philosopher and the instructors who joined this observation has shown that the objectives were achieved. Moreover the students could see the real situation of medical practice and the new track of rural development based on Benefit Minimum Health Needs, which is used to estimate by the

workers in the Community. They also had an opportunity to observe the basic health care working system at the district level by observing a Community Health Team. The acknowledgement of the problems and the genuine practitioners in each area where there were different problems and various solving methods were seen. The instructors also had the opportunity to learn about the new rural development system, so that it could be an inspiration in arranging educational programmes for the students of each year.

In addition, there was a linkage of knowledge among provincial health officers, community health officers, the directors of community hospitals, the staff of sub-districts health officer and local philosophers. This will help promote close collaboration between these community institutes.

บทคัดย่อ

การพานักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 ศึกษาดูงานสาธารณสุขมูลฐาน บทบาทการทำงานของสาธารณสุขอำเภอ และการพัฒนาชนบทของปราชญ์ชาวบ้าน ปีการศึกษา 2534 นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษา

1. ได้ทราบเกี่ยวกับงานสาธารณสุขมูลฐาน รวมถึงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของแต่ละจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ทราบบทบาทของสาธารณสุขอำเภอ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสาธารณสุขอำเภอ เพื่อนักศึกษาจะได้เกิดความเข้าใจและให้ความร่วมมือกันด้วยดีในโอกาสต่อไป

3. ทราบปัญหาของการพัฒนาชนบท รวมถึงแนวทางการพัฒนาของหัวหน้าชุมชนที่น่าสนใจ

4. เพื่อเป็นสื่อในการศึกษาสำหรับนักศึกษากลุ่มที่ไม่มีโอกาสไปดูงาน ณ สถานที่นั้น

จากการประเมินผลทั้งด้านนักศึกษา สาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ ปราชญ์ชาวบ้านและอาจารย์ที่มีส่วนร่วมในการพานักศึกษาดูงาน พบว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนั้นนักศึกษายังได้เห็นชีวิตการทำงานของแพทย์ และการพัฒนาชนบทแนวใหม่ โดยยึดหลัก จปฐ. เป็นเครื่องชี้วัดจากผู้ปฏิบัติงานจริงในชุมชน ได้เห็นรูปแบบการทำงานสาธารณสุขมูลฐานระดับอำเภอโดยกระบวนการ คปสอ. ได้รับทราบปัญหาและเรียนรู้จากผู้ปฏิบัติงานจริงในแต่ละท้องที่ซึ่งมีปัญหาแตกต่างกัน และกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาแต่ละท้องที่ก็แตกต่างกันด้วย และตัวอาจารย์เองก็ได้เรียนรู้กระบวนการพัฒนาชนบทแนวใหม่ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาในชั้นปีอื่นต่อไป

นอกจากนั้นยังเป็นจุดเชื่อมประสานองค์กรให้ความรู้ในท้องถิ่นระหว่างสาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล และปราชญ์ชาวบ้าน เป็นการส่งเสริมการติดต่อประสานงานขององค์กรในชุมชน

บทนำ

จากการประชุมแพทยศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 5 “เพื่อพัฒนาการฝึกอบรมศึกษาแพทยศาสตร์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด” ต่อการสาธารณสุขของประเทศ ปัญหาและแนวทางแก้ไขรวมทั้งปรัชญาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ต้องการให้แพทย์ที่จบการศึกษามีความสามารถในการเป็นแพทย์ที่มีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับด้านเวชศาสตร์ชุมชน 8 ประการ คือ 1. การรักษาพยาบาลแบบผสมผสาน 2. การบริหารจัดการ 3. การเป็นครู 4. การสนับสนุนการสาธารณสุขมูลฐาน 5. การเป็นนักวิชาการและศึกษาค้นคว้าวิจัย 6. การพัฒนาชุมชนทั้งเขตชุมชนเมืองและชุมชนชนบท แต่จะเน้นหนักชุมชนชนบท 7. การประสานงาน 8. การเป็นผู้มีจริยธรรม ซึ่งหัวข้อในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 เรื่องปัญหาการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน ปัญหาการปฏิบัติงานสาธารณสุขระดับอำเภอ การพัฒนาชนบทและ จปฐ. นั้น เพื่อให้การเรียนการสอนได้เห็นภาพพจน์ น่าสนใจ นักศึกษาได้ทราบปัญหาจากการปฏิบัติจริงของบุคลากรในท้องถิ่น อันจะเป็นการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการร่วมงานสาธารณสุขมูลฐาน และการพัฒนาชนบทแก่นักศึกษาในโอกาสต่อไป ทางภาควิชาจึงได้จัดให้มีการศึกษาดูงานสาธารณสุขมูลฐาน และการพัฒนาชนบทของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักศึกษาที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอน

1. ได้ทราบเกี่ยวกับงานสาธารณสุขมูลฐาน (สสม.) รวมถึงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของจังหวัดนั้น

2. ได้ทราบบทบาทของสาธารณสุขอำเภอ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสาธารณสุขอำเภอ เพื่อนักศึกษาจะได้เกิดความเข้าใจ และให้ความร่วมมือกันด้วยดีในโอกาสต่อไป

3. ได้ทราบปัญหาของการพัฒนาชนบท รวมถึงแนวทางการพัฒนาของหัวหน้าชุมชนที่น่าสนใจ

4. เพื่อเป็นสื่อในการศึกษาสำหรับนักศึกษา กลุ่มที่ไม่มีโอกาสไปดูงาน ณ สถานที่นั้น

วิธีการ

ดำเนินการโดยพานักศึกษาไปดูงาน 10 จังหวัดในภาคอีสาน จังหวัดละกลุ่มโดย

1. เชิญสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) พุด เรื่องงาน สสม. และ จปฐ. ของจังหวัดนั้น รวมถึงปัญหาอุปสรรค

2. เชิญสาธารณสุขอำเภอ (สสอ.) ในจังหวัดนั้น อำเภอที่มีประชาชนชาวบ้านอยู่ด้วยพูดบทบาทของสาธารณสุขอำเภอ ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

3. ดูงานการพัฒนาชนบทในหมู่บ้านที่เป็นตัวอย่างในจังหวัดเดียวกัน

4. บันทึกภาพและเสียงตามความเหมาะสม

การประเมินผล

1. ด้านนักศึกษา

โครงการพานักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 ศึกษา ดูงานสาธารณสุขมูลฐาน และการพัฒนาชนบท ได้เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2534 ตั้งแต่เดือนเมษายน 2534 จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2535 รวมการพานักศึกษาดูงานทั้งสิ้น 12 ครั้ง (12 กลุ่ม) จำนวนนักศึกษาทั้งหมด 97 คน แบ่ง นักศึกษาไปดูงานครั้งละ 7-8 คน โดยได้ไป

ศึกษาดูงานสาธารณสุขมูลฐานของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 จังหวัด บทบาทของสาธารณสุขอำเภอ 12 อำเภอ และการพัฒนาชนบทของปราชญ์ชาวบ้าน 12 แห่งใน 12 อำเภอนั้น

เมื่อสิ้นสุดการศึกษาดูงานแล้วได้ออกแบบประเมินผลการศึกษาดูงานเป็นแบบสอบถาม โดยส่งผ่านตัวแทนนักศึกษาทั้ง 12 กลุ่ม ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 52 ชุด คิดเป็นร้อยละ 53.61

แบบสอบถามจะถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับภูมิสำเนาและวิธีการเข้ามาศึกษาในคณะแพทยศาสตร์ทั้งโดยวิธีรับตรงและสอบจากส่วนกลางถามถึงความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานสาธารณสุขมูลฐาน ปัญหาและอุปสรรค บทบาทของสาธารณสุขอำเภอ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน แนวทางที่จะให้ความร่วมมือกับสาธารณสุขอำเภอในอนาคตต่อไป ปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาชนบทจากปราชญ์ชาวบ้าน ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ระยะเวลาที่จัดให้ ช่วงเวลาที่คิดว่าเหมาะสม ประสบการณ์

อื่นที่นักศึกษาได้รับพร้อมคำแนะนำและข้อคิดเห็นอื่นๆ ซึ่งสรุปผลการประเมินได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน

แบบสอบถามที่ได้รับทั้งสิ้น 52 ชุด แบ่งเป็นเพศชาย 30 คน เพศหญิง 22 คน มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 40 คน, ภาคกลาง 9 คน ภาคเหนือ 2 คน และภาคใต้ 1 คน โดยแบ่งเป็นนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาโดยวิธีรับตรง 36 คน สอบจากส่วนกลาง 16 คน

2. ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ

ในการพานักศึกษาดูงานสาธารณสุขมูลฐานของแต่ละจังหวัดได้เชิญสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) พุดเรื่องงาน สสม. และ จปฐ. ของจังหวัดนั้นๆ รวมถึงปัญหา อุปสรรค ซึ่งบางจังหวัดสาธารณสุขจังหวัดไม่ว่างก็จะมอบหมายให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการแทน สำหรับเรื่องบทบาทของสาธารณสุขอำเภอ สาธารณสุขอำเภอในจังหวัดที่มีปราชญ์ชาวบ้านอยู่ด้วย ก็จะเป็นผู้พูดถึงบทบาทของสาธารณสุขอำเภอ ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และพาไปดูงานด้านการพัฒนาชนบทของปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งผลการให้ความรู้ดังกล่าวได้ประเมินตามตารางต่อไปนี้

ความรู้และประสบการณ์	ระดับความรู้และประสบการณ์ (จำนวนผู้ตอบ)			คิดเป็นค่าเฉลี่ย
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)	
1. งานสาธารณสุขมูลฐาน ปัญหา และอุปสรรค	17	33	2	2.29
2. บทบาทของสาธารณสุขอำเภอ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	18	29	5	2.25
3. แนวทางที่จะให้ความร่วมมือ กับสาธารณสุขอำเภอในอนาคตต่อไป	18	23	11	2.14
4. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการ พัฒนาชนบทจากปราชญ์ชาวบ้าน	18	26	8	2.19

ผลการประเมินความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานทั้ง 3 แห่ง พบว่า นักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากระดับปานกลางจนถึงมากทุกหัวข้อ และพบว่านักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านงานสาธารณสุขมูลฐานมากที่สุดที่ระดับค่าเฉลี่ย 2.29 และรองลงมาคือบทบาทของสาธารณสุขอำเภอ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ที่ระดับค่าเฉลี่ย 2.25

3. ความคิดเห็นด้านอื่น ๆ

3.1 ความเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ พบว่า นักศึกษามีความเห็น

ดีมาก	24 คน
ดี	24 คน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.38
ไม่ดี	4 คน

3.2 ระยะเวลาที่จัดให้ 1 วัน นักศึกษามีความเห็นที่ไม่เหมาะสม 18 คน โดยให้เหตุผลว่าเวลาน้อย ราชการแน่นเหน้อยเกินไป ระยะเวลาที่เหมาะสมควรเป็น 2-3 วัน นศ. อีก 34 คน มีความเห็นว่าเหมาะสม เพราะเนื้อหาใช้เวลาเพียงวันเดียวก็เพียงพอ ไม่รบกวนการเรียนการสอนส่วนอื่นมากเกินไป ระยะเวลาสั้นแต่ได้ความรู้ดี ไม่เร่งรัดและไม่ยืดเยื้อเกินไป ถ้าเวลานานกว่านี้ก็น่าเบื่อ

3.3 ช่วงเวลาที่พานักศึกษาไปดูงาน นศ. จำนวน 26 คน (ร้อยละ 50) มีความเห็นว่าควรจัดในช่วงเรียนสัปดาห์แรก ส่วนนักศึกษาอีกจำนวน 23 คน (ร้อยละ 44.23) มีความเห็นว่าควรจัดในช่วงเรียนสัปดาห์หลังและอีก 3 คน (ร้อยละ 5.77) มีความเห็นว่าควรจัดในช่วงไปฝึกงานที่ รพ.ชุมชน

3.4 ความคิดเห็นในการจัดให้นักศึกษา

ออกศึกษาดูงานในลักษณะนี้ นักศึกษาจำนวน 49 คน (ร้อยละ 94.23) มีความเห็นว่าควรจัดต่อไป เหตุผลเพราะ

- (1) ได้เรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์จริง มีประโยชน์ในอนาคต
- (2) ได้มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น ได้เรียนรู้ถึงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานจริง ๆ นอกเหนือจากการเรียนรู้ในห้องเรียน
- (3) ได้ออกไปสัมผัสกับความจริง ซึ่งแม้สอนในห้องเรียนมากเพียงใด ถ้าไม่ได้ออกไปดูก็จะไม่ทราบถึงปัญหาอุปสรรค
- (4) ได้ความรู้ว่าแต่ละหน่วยงาน มีบทบาทอย่างไร ต่องานสาธารณสุข และทราบว่าต่อไปจะประสานงานกันอย่างไร ระหว่างแพทย์กับหน่วยงานอื่น
- (5) เป็นความรู้ใหม่่น่าศึกษา
- (6) ช่วยเสริมประสบการณ์ ความรู้ต่าง ๆ มากขึ้น รวมทั้งได้ไปทัศนศึกษาไปในตัวด้วย
- (7) เกี่ยวกับปราชญ์ชาวบ้านถ้าไม่มีงานนี้ก็คงไม่รู้จัก
- (8) เป็นการเรียนรู้จริงจากชุมชน ทำให้เข้าใจปัญหาตลอดจนแนวทางแก้ไขที่เป็นปัจจุบันที่สุด
- (9) ได้เห็นการทำงานและปัญหาจากประสบการณ์จริงและไม่น่าเบื่อ

นักศึกษาจำนวน 3 คน (ร้อยละ 5.77) เห็นว่าไม่ควรจัด เพราะได้ประโยชน์น้อย ดูหลายที่เกินไป ทำให้เหนื่อย

3.5 ประสบการณ์อื่นที่นักศึกษาได้รับ

- (1) วิธีการติดต่อ มนุษย์สัมพันธ์ การทำงานเมื่อจบไปแล้ว
- (2) ได้ความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน เช่น สมุนไพรแปลก ๆ

- (3) วิธีการทำงานจริงในพื้นที่ของสาธารณสุขอำเภอ
- (4) เรียนรู้ความสัมพันธ์ชนบทและเมือง
- (5) ได้ทราบว่าอาจารย์แต่ละท่านมีนิสัยอย่างไร
- (6) ได้เรียนรู้ชีวิตที่ดีอีกหลายรูปแบบ
- (7) ได้ร่วมงานกับเพื่อนทราบถึงปัญหาการทำงานร่วมกัน
- (8) ได้เข้าใจและเรียนรู้ถึงชีวิตที่แท้จริงของชาวบ้าน และวิธีการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมหลายวิธี ของแต่ละพื้นที่
- (9) ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักศึกษาต่างประเทศ
- (10) การต่อสู้ดำเนินชีวิตของปราชญ์ชาวบ้าน
- (11) ความสนุกสนานในการเดินทาง
- (12) รู้จักชีวิตคนในหมู่บ้าน รวมถึงประวัติหรือแนวทางชีวิตของคนที่จะทำอะไรแล้วต้องสำเร็จ
- (13) ผู้ที่มีความต้องการที่จะออกไปอยู่สาธารณสุขช่วยตัดสินใจได้มาก
- (14) ได้พบปะผู้คนและเห็นการทำงานจริงๆ

3.6 คำแนะนำและข้อคิดเห็นอื่น ๆ

- (1) ที่ สสจ. ขอนแก่น การไปดูงาน สสจ. ควรกำหนดเวลาที่ทาง สสจ. สามารถให้ความร่วมมือได้เต็มที่ และการไปดูงานปราชญ์ชาวบ้านควรจะไปดูการทำงานของเขาเลย
- (2) ให้ขยายการจัดโดยเป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับสังคมมากขึ้น
- (3) ไม่ควรเลือกสถานที่ ๆ ใกล้เคียง
- (4) ควรเลือกไปดูงานภาคอื่น ๆ นอกจากภาคอีสานด้วย เพราะเป็นประโยชน์ใน

การตัดสินใจเลือกทำงานในชุมชนที่ภาคอื่น ๆ รวมทั้งได้เรียนรู้ถึงปัญหาของภาคอื่น ๆ ที่มีความแตกต่างไปจากภาคอีสาน

- (5) เวลาที่จัดให้ควรขึ้นกับระยะทาง ถ้าไม่ไกลก็ควรจะใช้เวลาอย่างน้อย 2-3 วัน
- (6) ชอบให้เล่าประสบการณ์การทำงานมากกว่า
- (7) ควรเน้นให้เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานสาธารณสุขระดับต่าง ๆ
- (8) ระยะเวลาสั้นไป ทำให้นักศึกษาเหนื่อยต่อการเดินทางมาก ทำให้มีความอยากรับความรู้ลดลง
- (9) ที่ทำมาดีแล้วเหมาะสมแล้ว ควรมีต่อไป
- (10) ควรจัดในช่วงฝึกงานโรงพยาบาลชุมชน

สรุป

จากการศึกษาดูงานทั้ง 3 แห่ง คืองานสาธารณสุขมูลฐานที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบทบาทการทำงานของสาธารณสุขอำเภอ และการพัฒนาชนบทของปราชญ์ชาวบ้าน ความรู้และประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับนับว่าเป็นที่น่าพอใจ การจัดกิจกรรมให้นักศึกษาดูงานนอกสถานที่ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี ระยะเวลาที่จัดให้กระชั้นชิดเกินไป ควรลดสถานที่หรืออาจเพิ่มเวลาการดูงาน สำหรับช่วงเวลาในการพานักศึกษาดูงานว่าควรจัดในช่วงสัปดาห์แรก หรือสัปดาห์หลังนั้นความคิดเห็นมีจำนวนใกล้เคียงกัน และความคิดเห็นในการจัดให้นักศึกษาออกศึกษาดูงานในลักษณะนี้กว่าร้อยละ 90 มีความเห็นว่าการจัดต่อไป นอกจากนี้นักศึกษายังได้รับประสบการณ์อื่น ๆ อีกมากนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

2. ด้านสาธารณสุขจังหวัด

สตจ.	1. การศึกษาสุขภาพของนักศึกษา	2. ปัญหาในการบริหารจัดการ	3. เวลาในการเตรียมการ	4. การพานักศึกษาไปดูงานอีก
1. ขอนแก่น	<ul style="list-style-type: none"> - นักศึกษาจะได้ประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้เมื่อสำเร็จการศึกษาในเรื่องต่างๆ เช่น การประสานงาน การให้ความร่วมมือและอื่นๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - ในงาน สสจ. มีบ้างเล็กน้อย เพราะอาสาสมัครก็คือประชาชน การจะให้ความร่วมมือดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยเศรษฐกิจ สังคมการศึกษา และอุดมการณ์ของแต่ละคน ตลอดจนการติดตามของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ - ทางจังหวัดไม่มีปัญหาในการบริหารจัดการและเวลาในการเตรียมตัว 	<ul style="list-style-type: none"> - การเตรียมการทุกระดับอาจจะไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร เพราะมีงานหลายด้าน 	<ul style="list-style-type: none"> - หากจะพานักศึกษาไปดูงานอีกทางจังหวัดยินดีให้ความร่วมมือ
2. ชัยภูมิ	<ul style="list-style-type: none"> - ทางจังหวัดมีความเห็นว่าเป็นการกระตุ้นให้ชุมชนและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจริงในท้องที่ได้ พัฒนาชุมชนตนเองยิ่งขึ้นไปอย่างสม่ำเสมอ และทำให้ชุมชนมีความภูมิใจ ในผลงานที่สามารถเป็นตัวอย่งในการศึกษาได้ 			<ul style="list-style-type: none"> - หากทางมหาวิทยาลัยมีความประสงค์จะพานักศึกษาไปดูงาน สสจ. ชัยภูมิ ไม่ขัดข้องในการพานักศึกษาดูงาน สสจ. ครั้งต่อไป
3. นครราชสีมา	-		-	-
4. บุรีรัมย์	<ul style="list-style-type: none"> - ทางจังหวัดเห็นชอบและให้การสนับสนุนในการพานักศึกษาแพทย์ปี 5 ศึกษาดูงาน สสจ. และการพัฒนาชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ความจังหวัดถึงระยะเวลาการทำงานแน่นอนๆ จะได้มีเวลาเตรียมการ และกำหนดวันเข้าดูงานนั้นไม่ครบเป็นวันสิ้นเดือน เพราะจะมีการประชุมประจำเดือน 	-	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ขัดข้องในการศึกษาดูงานดังกล่าว

สสจ.	1. การศึกษาคูณของนักศึกษา	2. ปัญหาในการบริหารจัดการ	3. เวลาในการเตรียมการ	4. การพานักศึกษาไปดูงานอีก
5. มหาสารคาม	-	-	-	-
6. ร้อยเอ็ด	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษามาก เป็นการเตรียมตัวที่จะไปปฏิบัติงานในชนบทเมื่อจบการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีปัญหาข้อขัดข้อง 	-	<ul style="list-style-type: none"> - ยินดีที่จะรับนักศึกษาไปมา แพทย์รุ่นต่อไป มา ศึกษาดูงาน สสจ. และ การพัฒนาชนบทของ จังหวัดมหาสารคาม
7. สกลนคร	<ul style="list-style-type: none"> - การพักอาศัยในมหาวิทยาลัยชุมชน ให้นักศึกษาแพทย์ปี 5 ไปดูงาน นั้นเห็นด้วย เพราะการศึกษาดูงานของนักศึกษาเป็นผลดีต่อ จังหวัด เพราะจะได้เป็นการให้ เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้น รับการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อ เป็นสถานที่รองรับการศึกษาดูงานของนักศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มี - ไม่มีปัญหาในการบริหารจัดการให้นักศึกษามาดูงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - เพียงพอ - มีเวลาในการเตรียมตัว เพียงพอ 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ขัดข้องถ้ามหาวิทยาลัยจะนำนักศึกษาไปดูงานอีก
8. สุรินทร์	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นเรื่องดีประโยชน์ได้ศึกษาจากสภาพความเป็นจริงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีปัญหาในการบริหารจัดการแต่อย่างใด สามารถเอื้ออำนวยต่อผู้มาศึกษาดูงานได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - เวลาในการเตรียมตัวนั้นขอให้อำเภอให้จังหวัดทราบล่วงหน้าแต่เนิ่นๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - ถ้าจะพานักศึกษาไปดูงานอีก จังหวัดไม่ขัดข้อง ยินดีต้อนรับ

<p>10. อุดรธานี</p>	<p>1. การศึกษาดูงานของนักศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นโครงการที่ดี และน่าจะได้รับ การสนับสนุนต่อไป เพราะก่อนที่ นักศึกษาแพทย์จะจบหลักสูตร เพื่อออกไปปฏิบัติหน้าที่นั้น ถ้า นักศึกษาแพทย์กลุ่มนี้ ได้ไป ปฏิบัติงานตามโรงพยาบาลชุมชน โครงการ สสจ. จะเป็นงานหนึ่งที่ แพทย์จะต้องปฏิบัติควบคู่ไปกับ งานรักษาพยาบาล การศึกษาดูงานครั้งนี้เป็นการ เตรียมบุคลากรที่จะดำเนินงาน สาธารณสุข ให้ได้ผลดีในอนาคต ต่อไป 	<p>2. ปัญหาในการบริหารจัดการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรมีน้อยอาจจะให้การ ด่วนรับไม่มีดีพอ - งบประมาณเป็นสิ่งจำเป็น กวการจัดสรรให้กับชุมชนที่จะ ไปศึกษาดูงาน 	<p>3. เวลาในการเตรียมการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ที่ผ่านมามี ปัญหา ถ้า หากทางภาค วิชาเวชศาสตร์ ชุมชน วาง แผนแน่นอน และ แจ้ง แผนงาน ถ่วงหน้า 	<p>4. การพำนักศึกษาไปดูงานอีก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขึ้นดีพร้อมเสมอ
<p>9. หนองคาย</p>	<p>1. การศึกษาดูงานของนักศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นโครงการที่ดี และน่าจะได้รับ การสนับสนุนต่อไป เพราะก่อนที่ นักศึกษาแพทย์จะจบหลักสูตร เพื่อออกไปปฏิบัติหน้าที่นั้น ถ้า นักศึกษาแพทย์กลุ่มนี้ ได้ไป ปฏิบัติงานตามโรงพยาบาลชุมชน โครงการ สสจ. จะเป็นงานหนึ่งที่ แพทย์จะต้องปฏิบัติควบคู่ไปกับ งานรักษาพยาบาล การศึกษาดูงานครั้งนี้เป็นการ เตรียมบุคลากรที่จะดำเนินงาน สาธารณสุข ให้ได้ผลดีในอนาคต ต่อไป 	<p>2. ปัญหาในการบริหารจัดการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรมีน้อยอาจจะให้การ ด่วนรับไม่มีดีพอ - งบประมาณเป็นสิ่งจำเป็น กวการจัดสรรให้กับชุมชนที่จะ ไปศึกษาดูงาน 	<p>3. เวลาในการเตรียมการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ที่ผ่านมามี ปัญหา ถ้า หากทางภาค วิชาเวชศาสตร์ ชุมชน วาง แผนแน่นอน และ แจ้ง แผนงาน ถ่วงหน้า 	<p>4. การพำนักศึกษาไปดูงานอีก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขึ้นดีพร้อมเสมอ

10. อุดรธานี

สรุป

ข้อมูลด้านสาธารณสุขจังหวัด

(1) ด้านการดูงานของนักศึกษา

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีมีประโยชน์ นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้เมื่อจบการศึกษาไปแล้ว เป็นการเตรียมบุคลากรที่จะดำเนินงานสาธารณสุขในอนาคต เป็นผลดีต่อจังหวัดเพราะเป็นการกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่กระตือรือร้นปรับปรุงงานของตน และยังกระตุ้นให้ชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานจริงในท้องที่ได้พัฒนาชุมชนของตนเองยิ่งขึ้นไปอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนั้นยังทำให้ชุมชนมีความภูมิใจในผลงานที่สามารถเป็นตัวอย่างในการศึกษาได้

(2) ปัญหาในการบริหารจัดการ

สสจ. ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านการบริหารจัดการ มีบางแห่งอาจมีปัญหาบ้างเล็กน้อย เนื่องจากบุคลากรมีน้อย สิ่งสำคัญคือ ควรแจ้งทางจังหวัดถึงระยะเวลาการดูงานแต่เนิ่น ๆ เพื่อทางจังหวัดจะได้มีเวลาเตรียมการ และกำหนดเวลาดูงานไม่ควรเป็นวันสั้นเดือนเพราะจะมีการประชุมประจำเดือน

(3) ระยะเวลาในการเตรียมการ

ระยะเวลาในการเตรียมการควรแจ้งให้จังหวัดทราบล่วงหน้าแต่เนิ่น ๆ อย่างน้อย 30 วัน

(4) การพานักศึกษาไปศึกษาดูงานอีก

สสจ.ทุกจังหวัดไม่ขัดข้องยินดีต้อนรับ

3. ด้านสาธารณสุขอำเภอ

สสอ.	1. การศึกษาดูงานของนักศึกษา	2. ปัญหาในการบริหารจัดการ	3. เวลาในการเตรียมการ	4. การพำนักศึกษาไปดูงานอีก
1. บ้านฝาง จ.ขอนแก่น	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการนี้มีประโยชน์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีพร้อมให้ความร่วมมือตลอดทั้งในเวลาราชการ และนอกเวลาราชการ 	<ul style="list-style-type: none"> - พร้อมตลอด 24 ชั่วโมง รวมทั้งวันเสาร์ อาทิตย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ยินดีต้อนรับทุกรุ่นทุกปี
2. ชุมพวง จ.นครราชสีมา	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นสิ่งที่ดีน่าจะปฏิบัติต่อไป เพราะการสาธารณสุขมูลฐาน และภูมิปัญญาชาวบ้านเป็น กอวิธิ และทรัพยากรที่นำจะได้ รับการสนับสนุนและพัฒนาให้ดี หากพิจารณาให้ลึกจะพบว่า หัวใจ ของสุขภาพดีถ้วนหน้า น่าจะ เป็นงานสาธารณสุขมูลฐาน และ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ถ้าหากผู้ บริหารของกระทรวงสาธารณสุข (ซึ่งส่วนใหญ่คือแพทย์) จะได้ให้ การสนับสนุนงานสาธารณสุข มูลฐานอย่างจริงจัง และเห็น ความสำคัญของภูมิปัญญาชาว บ้านในระดับที่จะพัฒนาขึ้นมา เพื่อประโยชน์ของชุมชนเอง และเป็นรูปธรรมของคำว่า "การ พัฒนาการสาธารณสุขแบบยั่งยืน" ได้ชัดเจน 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีปัญหาในการบริหารจัดการ การเกี่ยวกับกิจกรรมนี้แต่อย่างใด 	<ul style="list-style-type: none"> - มีเวลาในการเตรียมตัวดีพอสมควร 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานสาธารณสุขสูง อำเภอชุมพวง มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่จะได้มี โอกาสต้อนรับ และสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าว ของภาควิชาอย่างเต็มที่

สสอ.	1. การศึกษาคุณภาพของนักศึกษา	2. ปัญหาในการบริหารจัดการ	3. เวลาในการเตรียมการ	4. การพบนักศึกษาไปดูงานอีก
3. บรรือ จ.มหาสารคาม	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นโครงการที่ดีเป็นการศึกษาจากความจริงที่มีในชนบท เช่น ความเป็นอยู่ สภาพสิ่งแวดล้อม บทบาทของเจ้าหน้าที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - เวลาในการเตรียมตัวมีมาก เพราะได้ทราบเรื่องการศึกษาคุณภาพของนักศึกษาแพทย์เป็นเวลานาน ได้แจ้งระดับอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานสังกัด ตลอดจนหมู่บ้าน ให้ทราบตามกำหนดวันเวลา และสถานที่ให้พร้อม - ส่วนที่ควรปรับปรุงทางผู้ศึกษาคณะควรไปตรงตามเวลานัดหมายให้มากที่สุด เพราะเท่าที่ผ่านมาไม่เป็นที่ประทับใจระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน 	<ul style="list-style-type: none"> - เวลาในการเตรียมตัวเพียงพอ 	<ul style="list-style-type: none"> - ถ้ามีโครงการอีกก็ไม่มีปัญหาเรื่อง ขั้นตอนรับและขอเสนอว่าควรมีเวลาพักแรมในหมู่บ้านบ้าง เพื่อทราบปัญหาที่แท้จริง
4. สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นวิธีการที่ดีมาก เพราะเมื่อเขาเหล่านั้นจบออกไปปฏิบัติงานจะได้ทราบปัญหาต่างๆ ในการปฏิบัติงานร่วมกับสาธารณสุขอำเภอ และปัญหาของชนบทที่แท้จริง 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มี 	<ul style="list-style-type: none"> - เวลาในการเตรียมตัวเพียงพอแล้ว 	<ul style="list-style-type: none"> - ถ้าจะพานักศึกษาไปดูงานอีกทางสาธารณสุขอำเภอสุวรรณภูมิมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งและขอต้อนรับตลอดเวลา

สสอ.	1. การศึกษาคณะของนักศึกษา	2. ปัญหาในการบริหารจัดการ	3. เวลาในการเตรียมการ	4. การพบนักศึกษาไปดวงอื่น
5. กุดบาก จ.สกลนคร	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นการดึงออกจากนักศึกษาจะได้ ประสบการณ์ตรงแล้วมีส่วน ในการกระตุ้นให้ชาวบ้านเกิดการ ตื่นตัวในการพัฒนาตนเองและ ชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มี 	<ul style="list-style-type: none"> - สาธารณสุข อำเภอมีเวลา ในการเตรียม ตัวพอเพียง 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่จัดห้อง ถ้าหากทาง ภาควิชา จะนำนักศึกษา ไปศึกษาดูงานอีก
6. ท่าว้อ จ.หนองคาย	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นสิ่งที่ได้มีประโยชน์ทางการ สร้างเสริมประสบการณ์หลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะบทบาทของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง สภาพปัญหาชุมชน และการ พัฒนาชนบท ซึ่งจะเป็นการสร้าง เสริมทักษะของนักศึกษาอีกทาง หนึ่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาในการบริหารจัดการมี บ้างในเรื่องของทรัพยากร โดย เฉพาะอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ ไม่ได้สัดส่วนกับงานที่ได้รับ ผิดชอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - เวลาในการ เตรียมตัว อาจจะมีส่วน การประสาน การติดต่อ ล่วงหน้า 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่จัดห้อง ขึ้นดีต้อนรับ

สรุป

แบบสอบถามสาธารณสุขอำเภอส่งไป 12 แห่ง ได้รับกลับคืน 6 แห่ง พอสรุปได้ดังนี้.-

1. ความคิดเห็นในการพานักศึกษาแพทย์ปี 5 ศึกษาดูงาน

สาธารณสุขอำเภอที่ตอบแบบสอบถามทุกท่านให้ความคิดเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี ที่จะส่งเสริมประสบการณ์ของนักศึกษาหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสภาพปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริง เมื่อนักศึกษาจบไปเป็นแพทย์จะได้ให้การสนับสนุนงานสาธารณสุขมูลฐานอย่างจริงจัง และเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาชาวบ้านในระดับที่จะพัฒนาขึ้นมาเพื่อประโยชน์ของชุมชนเอง และเป็นรูปธรรมที่เรียกว่า “การพัฒนาการสาธารณสุขแบบยั่งยืน” ได้ชัดเจน

2. ปัญหาในการบริหารจัดการ

ด้านปัญหาในการบริการจัดการ สาธารณสุขอำเภอทุกแห่งตอบว่าไม่มีปัญหา เนื่องจากได้ทราบเรื่องการศึกษาดูงานของนักศึกษาเป็นเวลานาน แต่สิ่งที่ควรแก้ไขคือ การรักษาเวลา ควรไปตรงตามเวลาที่นัดหมายให้มากที่สุด

3. เวลาในการเตรียมตัว

มีเวลาในการเตรียมตัวเพียงพอ เพราะมีการติดต่อล่วงหน้าเป็นเวลานาน

4. ถ้าจะพานักศึกษาไปดูงานอีก

สาธารณสุขอำเภอทุกท่านยินดีต้อนรับ และสาธารณสุขอำเภอบรือเสนอว่า ควรใช้เวลาพักแรมในหมู่บ้าน เพื่อทราบปัญหาที่แท้จริง

4. ด้านปราชญ์ชาวบ้าน

ปราชญ์	1. การศึกษาคุณของนักศึกษา	2. ปัญหาในการบริหารจัดการ	3. เวลาในการเตรียมการ	4. การพำนักศึกษาไปดูงานอีก
1. พ่อทองอ่อน สัททไกรพงษ์	<ul style="list-style-type: none"> - เห็นดีด้วยกับโครงการพำนักศึกษาดูงาน เพราะจะทำให้ นักศึกษาได้พบชุมชน และสภาพสังคมอย่างใกล้ชิด แตกต่างกับสังคมเมืองอย่างสิ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ในระยะนี้ยังไม่มียะไรเป็นปัญหา เนื่องจากอยู่ในระยะเริ่มแรกของการดำเนินงาน ศูนย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ระยะเวลาในการเตรียมตัว ของวิทยากร และ ทาง ศูนย์ฯ มีการเตรียมตัวพร้อมกันอยู่ตลอดเวลา 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่จัดข้อเขียนต้อนรับท่านและคณะดูงานเสมอ
2. พระครูวิบูล คุณากร เจ้าคณะตำบลหนองโดน อ.จตุรัส จ.ชัยภูมิ	<ul style="list-style-type: none"> - ดีมากเพราะจะได้มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน แล้วนำเอาข้อคิดในแง่ที่ดีนำไปพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ความจริงการทำงานทุกอย่างย่อมมีอุปสรรคทั้งนั้น แต่ถ้าเราไม่ห่อหุ้มแต่ต่อปัญหาที่เกิดขึ้นเราก็สามารถเอาชนะกันได้ (ในท้องที่พัฒนาใหม่ ๆ) แต่ตอนมีปัญหาเท่านั้นก็น้อยลง 	<ul style="list-style-type: none"> - เวลามีมากพอที่จะเตรียมงาน เพราะว่ามีการทำงานอยู่ทุกวันอยู่แล้ว 	<ul style="list-style-type: none"> - ถ้าจะพำนักศึกษาไปดูงานอีก ขึ้นคืนก็ไม่มีปัญหา ข้อเขียนอะไรเชิงคึกคักก็ศึกษาจะไปดูงานที่ก็จะไม่มีประสบการณ์ในการทำงานมากนัก แต่ถ้าจะไปดูจริง ๆ ขอให้ติดต่อไปให้ทราบด้วย
3. พ่ออาเชรบัวศรี ศรีสูง	<ul style="list-style-type: none"> - มีความเห็นว่าดีมาก เพราะทำให้ นักศึกษาได้เรียนรู้ในการครองชีพของเกษตรกรในชนบท โดยหลักปฏิบัติไม่มีชาตฤทธิ และจะมีโอกาสช่วยเหลือสังคมของชนในชนบทมากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาในการบริหารจัดการนั้นคงไม่มีเท่าไร ถือว่าเป็นกิจกรรมที่จะต้องทำอยู่แล้ว 	<ul style="list-style-type: none"> - เวลาในการเตรียมตัวนั้นถ้าหลังจาก การเลือกตั้งแล้วคงมีเวลาให้อยู่บ้าง 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่จัดข้อ

สรุป

แบบสอบถามที่ส่งไปยังปราชญ์ชาวบ้าน 12 ท่าน ได้รับตอบกลับคืนมา 3 ท่าน สรุปได้ ดังนี้.-

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพานักศึกษา แพทย์ปีที่ 5 ศึกษาดูงาน

ปราชญ์ชาวบ้านทั้ง 3 ท่าน ที่ตอบคือ พ่อทองอ่อน สิทธิไกรพงษ์ พระครูวิบูลย์ คุณากร และพ่อจารย์บัวศรี ศรีสูง ซึ่งทั้งสามท่านเป็น นักปราชญ์ที่ได้รับการยกย่องจากคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติได้ให้ความเห็นว่า เห็นดีด้วย กับโครงการพานักศึกษาดูงาน เพราะจะทำให้ นักศึกษาได้พบชุมชนชนบทที่มีความเป็นอยู่และ สภาพดั้งเดิมอย่างไร แตกต่างกับสังคมเมือง อย่างไร นักศึกษาจะได้มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ซึ่งกันและกัน แล้วนำเอาข้อคิดในแง่ดีไปพัฒนา ชุมชนให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นนักศึกษาจะได้ เรียนรู้ในการครองชีพของคนในชนบทโดยหลัก ปฏิบัติไม่ใช่ทฤษฎี และจะมีโอกาสช่วยเหลือ สังคมของคนในชนบทมากขึ้น

2. ปัญหาในการบริหารจัดการ

ด้านการบริหารจัดการทั้ง 3 ท่านตอบว่า ไม่มีเท่าไร ถือเป็นกิจกรรมที่ต้องทำอยู่แล้ว

3. เวลาในการเตรียมตัว

พ่อทองอ่อน สิทธิไกรพงษ์ และพระครู วิบูลย์ คุณากร ตอบว่า มีเวลาเพียงพอที่จะเตรียม งานเพราะว่ามีการทำงานทุกวัน ส่วนพ่อจารย์ บัวศรี ศรีสูง ตอบว่าภายหลังเลือกตั้งคงมีเวลา

ให้อยู่บ้าง ทั้งนี้เพราะท่านได้รับการเชิญให้ไปเป็น วิทยากรเสมอ

4. การพานักศึกษาไปดูงานอีก

ทุกท่านไม่ขัดข้องยินดีต้อนรับ ถ้าจะไปจริง ขอให้ติดต่อให้ทราบด้วย

5. ด้านอาจารย์ที่พานักศึกษาดูงาน

จากการประชุมเพื่อสรุปผลการพานักศึกษา แพทย์ชั้นปีที่ 5 ศึกษาดูงานสาธารณสุขมูลฐาน ที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 10 แห่ง ในภาค อีสาน บทบาทของสาธารณสุขอำเภอ และปราชญ์ ชาวบ้าน 12 แห่ง อาจารย์ 5 ท่านที่มีส่วนร่วม ในการพานักศึกษาออกไปศึกษาดูงานได้ร่วมประชุม และสรุปผลออกมาได้ดังนี้

(1) ด้านวัตถุประสงค์

นอกจากนักศึกษาได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ แล้ว ยังได้เห็นชีวิตการทำงานของแพทย์และการ พัฒนาชนบทแนวใหม่ โดยยึดหลัก จปฐ. เป็น เครื่องชี้วัดจากผู้ปฏิบัติงานจริงในชุมชน ได้เห็น รูปแบบการทำงานสาธารณสุขมูลฐานระดับอำเภอ โดยกระบวนการ คปสอ. ได้รับทราบปัญหาและ เรียนรู้จากผู้ปฏิบัติจริงในแต่ละท้องที่ซึ่งมีปัญหา แตกต่างกัน และกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาแต่ละ ท้องที่ก็แตกต่างกันด้วย และตัวอาจารย์เองก็ได้ เรียนรู้กระบวนการพัฒนาชนบทแนวใหม่ ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนนักศึกษา ในชั้นปีอื่นต่อไป

ในส่วนของโรงพยาบาลชุมชนเอง ทำให้มี การทำงานเต็มรูปแบบขึ้นทำให้ผู้เกี่ยวข้องมีการ

พัฒนาปรับปรุงงานด้านวิชาการ เพื่อที่จะถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษา

นอกจากนั้นยังเป็นจุดเชื่อมประสานองค์กรให้ความรู้ในท้องถิ่นระหว่างปราชญ์ชาวบ้าน สาธารณสุขอำเภอ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เพื่อส่งเสริมการติดต่อประสานงานขององค์กรในชุมชน

(2) ด้านบริหารจัดการ

เนื่องจากก่อนที่จะดำเนินการในต้นปี ภาควิชามีแผนงานล่วงหน้า และตารางการดำเนินงาน พร้อมทั้งระบุตัวอาจารย์ที่จะพานักศึกษาดูงานในแต่ละครั้ง จึงทำให้มีการติดต่อประสานงานได้ดี เพราะมีการติดต่อล่วงหน้าเป็นเวลานานพอสมควร

(3) ด้านงบประมาณ

ในการศึกษาดูงานครั้งนี้ได้จ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงให้อาจารย์ คนขับรถ และค่าน้ำมัน โดยจ่ายตามที่จ่ายจริง ไม่เกินวงเงินที่กำหนดไว้

(4) ข้อเสนอแนะ

(4.1) เนื่องจากการดูงาน 1 วัน ตามที่กำหนดไว้ต้องดูทั้งที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ ปราชญ์ชาวบ้าน รวมทั้งการเดินทางไปและกลับ ทำให้เวลากระชั้นชิดไม่เพียงพอ นักศึกษาไม่ได้รับประเด็นความรู้ที่สำคัญบางประเด็น เนื่องจากเวลาในการอภิปรายกับองค์กรที่ให้ความรู้ในชุมชนน้อย ดังนั้นการจัดครั้งต่อไปอาจตัดทอนสถานที่ศึกษาดูงานให้น้อยลงหรือเพิ่มระยะเวลา

(4.2) การเดินทางบางครั้งพาหนะในการเดินทางไม่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเดินทางออกต่างจังหวัด ถ้ายานพาหนะสภาพไม่ดี ทำให้ความปลอดภัยลดน้อยลง ข้อเสนอแนะการเดินทางออกต่างจังหวัดพาหนะควรมีสภาพดีที่สุด

(4.3) ที่ผ่านมามีการศึกษาดูงานไม่มีงบประมาณตอบแทน วิทยากรผู้ให้ความรู้เพียงแต่ให้งานเวชนิทัศน์และพิพิธภัณฑน์ทำโล่ที่มอบเป็นที่ระลึกเท่านั้น และโล่ที่ทำไว้มีจำนวนจำกัด วัสดุอุปกรณ์ที่จะทำใหม่หมด ดังนั้นการศึกษาดูงานครั้งต่อไปควรจะมีค่าตอบแทนให้แก่วิทยากรที่ให้ความรู้แก่นักศึกษาทุกระดับ

สรุป

โครงการพานักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 ศึกษาดูงานสาธารณสุขมูลฐาน และการพัฒนาชนบทปีการศึกษา 2534 นั้น นับว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แต่การพานักศึกษาดูงานทั้ง 3 แห่ง คือ ดูงานสาธารณสุขมูลฐานที่จังหวัด อุบลราชธานี งานของสาธารณสุขอำเภอ และการพัฒนาชนบทของปราชญ์ชาวบ้าน พร้อมไปกลับในวันเดียวกัน เวลากระชั้นชิดเกินไป การจัดในครั้งต่อไปควรตัดทอนการดูงานบางแห่งออก หรืออาจเพิ่มระยะเวลาการดูงาน การไปดูงานต่างจังหวัดสภาพของรถที่จัดให้ควรมีสภาพดี และควรเพิ่มงบประมาณสำหรับวิทยากรที่ให้ความรู้แก่นักศึกษาทุกระดับ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณคณบดีคณะแพทยศาสตร์
รองคณบดีฝ่ายบริหารและรองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ที่เล็งเห็นส่วนดีและให้การสนับสนุนโครงการนี้
จนกระทั่งสำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบพระคุณ
สาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ เจ้าหน้าที่
สาธารณสุขระดับตำบล และผู้ร่วมงาน ตลอดจน
ประชาชนชาวบ้านทุกท่านที่ให้ความรู้เป็นวิทยาทาน
ชาวบ้านทุกท่านที่ให้การต้อนรับด้วยความอบอุ่น
ประทับใจ ขอขอบคุณหัวหน้าหน่วยยานพาหนะ
และพนักงานขับรถทุกท่านที่บริการพาไป และ
กลับด้วยความปลอดภัย และขอขอบคุณ คุณ
บุญช่วย แฉวโนนวิ้ว, คุณพัลลภ ชัยนิคม ที่
ช่วยอำนวยความสะดวกเดินหนังสือ ตลอดจน
คุณอัมพร นามสี และคุณอรุณี ตันกันยา ที่

ช่วยพิมพ์หนังสือติดต่อประสานงาน และพิมพ์
รายงานจนกระทั่งสำเร็จเป็นรูปเล่ม

เอกสารอ้างอิง

1. "เพื่อพัฒนาการฝึกอบรมศึกษาแพทยศาสตร์ให้เกิด
ประโยชน์สูงสุด" ต่อการสาธารณสุขของประเทศ :
ปัญหาและแนวทางแก้ไข เอกสารสรุปผลการประชุม
การประชุมแพทยศาสตร์ศึกษาของชาติ ครั้งที่ 5
กรุงเทพฯ กันยายน 2529.
2. ส.ศิริรักษ์ ครูและแพทย์ที่พึงปรารถนาในสังคม
สยาม พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ยูววิทยา
กุมภาพันธ์ 2532.
3. ส.ศิริรักษ์ ทัศนะทางการศึกษาเพื่อความเป็นไทย พิมพ์
ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : บริษัทสองสยาม จำกัด, กุมภาพันธ์
2533.
4. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ภูมิปัญญา
ชาวบ้านกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมและการ
พัฒนาชนบท การสัมมนาทางวิชาการ กรุงเทพฯ :
บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, มีนาคม 2534.